

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 701/2017-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. novembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], Rakúska spolková republika, [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 25/2017 a jeho uznesením z 26. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júna 2017 doručená sťažnosť [REDACTED],

Rakúska spolková republika, [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 25/2017 a jeho uznesením z 26. apríla 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 91/2016 zo 17. januára 2017 uznaný vinným zo spáchania zločinu prevádzactva podľa § 355 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a za to bol odsúdený podľa § 355 ods. 2 s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody v trvaní tri a pol roka so zaradením na jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Zároveň mu bol podľa § 62 ods. 1 a 2 Trestného zákona uložený trest zákazu pobytu na území bratislavského samosprávneho kraja po dobu päť rokov.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 1 To 25/2017 z 26. apríla 2017 podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

4. Sťažovateľ je presvedčený, že v rámci trestného konania vedeného proti jeho osobe došlo k zásahu do jeho označených základných práv zaručených mu ústavou a práv zaručených dohovorom, a to tým, že

„1) Do momentu ustanovenia obhajcu... nemal obhajcu napriek tomu, že... oňho žiadal od momentu... zadržania.

2) Do ustanovenia obhajcu“ mu „neboli pretlmočené a preložené žiadne konverzácie a dokumenty s výnimkou rozhodovania o väzbe.

3) Po ustanovení obhajcu“ mu „boli pretlmočené a preložené len niektoré konverzácie a dokumenty.

4) OČTK vykonali výsluchy svedkov migrantov... v prípravnom konaní bez“ jeho „účasti a účasti“ jeho „obhajcu.

5) OČTK nevykonali... navrhované dôkazy/znalecké skúmanie telefónov, vyžiadame výpisu z [REDAKOVANÉ], vyžiadanie rozpisu práce zo systému [REDAKOVANÉ] / - v... prospech“ sťažovateľa.

„6) Súd prvého stupňa odmietol na hlavnom pojednávaní vykonať kontradiktórne výsluchy všetkých svedkov migrantov a policajtov.

7) Súd prvého stupňa vykonal na hlavnom pojednávaní dokazovanie čítaním zápisníc svedkov z prípravného konania, hoci neboli splnené podmienky na takýto postup.

8) Súd prvého stupňa odmietol na hlavnom pojednávaní vykonať výsluchy svedkov... – v... prospech“ sťažovateľa.

„9) Súd prvého stupňa odmietol na hlavnom pojednávaní vykonať... navrhované dôkazy/znalecké skúmanie telefónov, vyžiadanie výpisu z [REDAKOVANÉ], vyžiadanie rozpisu práce zo systému [REDAKOVANÉ] / - v... prospech“ sťažovateľa.

„10) Súd prvého stupňa vyhotovil zápisnicu z hlavného pojednávania tak, ako by boli zachované všetky procesné práva obhajoby a ako by všetky vykonané dôkazy boli vykonané v súlade s ustanoveniami Ústavy SR, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, pričom procesné práva obhajoby dodržané neboli a dôkazy neboli vykonané v súlade s ustanoveniami Ústavy SR, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku...“

5. Vo vzťahu k postupu a rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ uviedol, že jeho odvolanie „odvolací súd... odmietol s odôvodnením, že súd prvého stupňa postupoval v zmysle platných právnych predpisov, dospel k správnym skutkovým zisteniam, správne právne posúdil vec a uložil... primeraný trest. Vychádzal z takej dôkaznej situácie, ktorú orgány činné v trestnom konaní a súd prvého stupňa uvádzali v zápisniciach z jednotlivých úkonov a z hlavného pojednávania. Vôbec vo svojom odôvodnení nespomína zvukový záznam z hlavného pojednávania, otázky súladu zvukového a písomného záznamu z hlavného pojednávania, preto si“ sťažovateľ myslí, „že v tomto smere rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreveroval. Písomné vyhotovenie záznamu z hlavného pojednávania je

vyhotovené tak, akoby všetky... práva boli dodržané, čo je rozpore s reálnym priebehom hlavného pojednávania a teda nutne i zvukovým záznamom z neho.“.

6. Sťažovateľ zastáva názor, že „*Odvolaací súd nedostatočne preveril odvolacie argumenty obhajoby.*“.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1) *Krajský súd v Bratislave v konaní č. 1 To 25/2017 porušil sťažovateľove právo definované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR*

2) *Krajský súd v Bratislave v konaní č. 1 To 25/2017 porušil sťažovateľove právo definované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR*

3) *Krajský súd v Bratislave v konaní č. 1 To 25/2017 porušil sťažovateľove právo definované v čl. 50 ods. 3 Ústavy SR*

4) *Krajský súd v Bratislave v konaní č. 1 To 25/2017 porušil sťažovateľove právo definované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*

5) *Krajský súd v Bratislave v konaní č. 1 To 25/2017 porušil sťažovateľove právo definované v čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*

6) *Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. 1 To 25/2017, zo dňa 26. 4. 2017*

7) *Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu.*“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 25/2017 a jeho uznesením z 26. apríla 2017.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

18. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že kľúčovou námietkou je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na obhajobu, prípadne o nedodržaní jeho procesných práv súvisiacich s právom na obhajobu. Svedčia o tom jeho tvrdenia ako „*Všetky úkony až do ustanovenia obhajcu boli vykonané bez možnosti na prípravu obhajoby prostredníctvom svojho obhajcu napriek tomu, že som mal na to právo nielen od vznesenia obvinenia ale už*

od momentu obmedzenia osobnej slobody“, alebo „procesné práva obhajoby dodržané neboli a dôkazy neboli vykonané v súlade s ustanoveniami Ústavy SR, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku“, ale aj tvrdené skutočnosti o nevykonaní navrhovaných dôkazov, resp. vykonávaní procesných úkonov bez jeho prítomnosti alebo prítomnosti jeho obhajcu, ako aj tvrdenia o nesprávnom vykonaní niektorých dôkazov, nedostatočnom tlmočení, porušení kontradiktórnosti konania a pod. Všetky uvádzané okolnosti sťažovateľ vníma ako porušenie jeho obhajobných práv prípadne ako nezákonne vykonané dôkazy v jeho trestnej veci.

19. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu na to zákon poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

20. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

21. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

22. Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

23. Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať,

c) ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu...

g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom...

24. Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že sťažovateľ mal a stále má k dispozícii účinný prostriedok prípadnej nápravy ním tvrdeného porušenia jeho základných práv, a to vo forme mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania.

25. Existencia takéhoto účinného mimoriadneho opravného prostriedku vyplývajúceho zo zákona, ktorým sa sťažovateľ môže domáhať ochrany ním označených práv, zakladá neprípustnosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

26. Navyše v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania ústavný súd zo sťažnosti zistil, že sťažovateľ „vo veci... podal dovolanie“, avšak „Z opatrnosti“ podal „sťažnosť proti porušeniu základných práv alebo slobôd pred rozhodnutím Najvyššieho súdu SR o dovolaní tak, aby bola zachovaná dvojmesačná lehota od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia“.

27. V danom prípade sťažovateľ teda subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptoval, a to tým, že podal vo svojej veci dovolanie.

Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

28. V judikatúre ústavného súdu sa aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

29. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

30. Z tohto dôvodu bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2017